

9. ULUSLARARASI KIRMATAŞ ve 10. ULUSLARARASI DELME-PATLATMA SEMPOZYUMLARI SONUÇ BİLDİRGESİ

9. Uluslararası Kırmataş ve 10. Uluslararası Delme-Patlatma Sempozyumları TMMOB Maden Mühendisleri Odası tarafından 25-26 Kasım 2021 tarihinde Antalya'da gerçekleştirilmiştir.

Ülkelerin gelişmesinde doğal kaynakların kullanılması bir gerekliliktir. Ancak, bu kaynakların yenilenemez olması ve bu nedenle tükeneceği göz önünde bulundurulduğunda, maksimum faydanın sağlanması, gelecek nesillere de bırakılmasının gerekli olduğu düşünüldüğünde doğru bir madencilik politikası oluşturulması ve uygulaması olmazsa olmaz bir zorunluluktur. TMMOB Maden Mühendisleri Odası olarak düzenlediğimiz bilimsel-teknik etkinliklerle bir yandan doğru, kapsamlı ve sürdürülebilir bir madencilik politikasının oluşturulmasına katkı sağlanmaya çalışılmakta, diğer yandan da sektörün ve meslektaşlarımızın sorunlarının tüm yönleri ile tartışılmasına ve çözüm önerileri geliştirilmesine zemin oluşturulmaktadır.

Daha öncesinde her 2 yılda bir ayrı ayrı gerçekleştirilen bu iki sempozyum; ortak konuları kapsamaması nedeniyle ilk kez bir arada organize edilmiştir. Meslek Odamız yaptığı çalışmalar, düzenlediği çalıştay, sempozyum ve kongreler ile sektörün lokomotif gücü olmuş, daima ilkleri gerçekleştirmiş ve önemli başarılar göstermiştir. Gerçekleştirilen iki Sempozyum da Odamız tarihinde ve madencilik sektöründe yaşanan birlikte gerçekleştirilen ilk ve tek bilimsel etkinlik olma özelliği taşımaktadır.

Uluslararası düzeye taşınan bu etkinliğe 8 ayrı ülkeden katılım sağlanmış olup toplam 414 delege katılmıştır. Bu Sempozyumlarda 8'i çağrılı olmak üzere toplam 50 adet sözlü bildiri ve 1 adet poster sunumu gerçekleştirilmiştir. Yabancı çağrılı konuşmacılarımızdan 4'ü sunumlarını pandemi şartları nedeniyle online olarak gerçekleştirmiştir. Sempozyumlarda ayrıca sektördeki teknolojik gelişmelerin paylaşıldığı ve 14 firmanın katıldığı bir sergi de yer almıştır.

Sempozyumda sunulan bildirimler; kırmataş hammadde kaynakları ve mühendislik özellikleri, kırmataş ocaklarının kazı ve teknolojisi, delme-patlatma tasarımı ve uygulaması, hammadde hazırlama ve hammadde kaynakları, arama, planlama ve fizibilite, agrega ruhsatları, kent mimarisi, atıkların geri dönüşümü, işçi sağlığı ve güvenliği, kırmataş ocak işletmeciliğinin çevresel etkileri ve sürdürülebilirlikleri ve diğer ilgili konular olmak üzere 11 ana başlık altında toplanmıştır.

İki gün süren Sempozyumda dile getirilen görüş ve öneriler ana başlıklarıyla aşağıda özetlenmiştir:

- ✓ Ülkelerin gelişmesinde doğal kaynakların kullanımı halen önemini korumaktadır. Bunun için bilimin geldiği seviyeyi gözetken, toplumsal ihtiyaçları önceleyen, çevre ile barışık bütünlüklü maden politikalarına ihtiyaç duyulmaktadır. Rekabeti ve kâra dayalı madencilik çalışmaları hiçbir zaman çözüm getirmemektedir. Madencilik faaliyetlerinde bilim ve teknolojinin olanaklarını kullanan, ekolojik dengeyi koruyucu ve çevresel sorunları ortadan kaldıracı çözümler esas alınmalı ve işçi sağlığı ve güvenliğini sürekli olarak geliştirilmelidir.
- ✓ Tükenebilir doğal kaynaklardan olana madenler maksimum fayda ile çalıştırılmalıdır. Üretim odaklı çalışmadan ziyade sosyal ve çevresel etkenler göz önünde bulundurularak, güvenli çalışma ortamı sağlanmalıdır. Planlama

aşamaları her iki Sempozyumda belirtilen bütünlük içinde ele alınırsa ülkemiz madenciliğinin gelişmesine katkı sunacaktır.

- ✓ Üniversitelerimizin maden mühendisliği bölümlerinin eğitim programlarında, delme-patlatma ve patlayıcı teknolojisindeki yeniliklerin daha fazla yer alması çok önemlidir. Son gelişmelerin de aktarıldığı ders müfredatlarının tüm maden mühendisliği bölümlerinde okutulması ve maden mühendislerinin bu doğrultuda yetiştirilmesi ülkemiz ve sektör için faydalı olacaktır.
- ✓ Sektörün, patlayıcı madde depoları yapım ve kullanım izinleri alımında yaşanan ve çözüm bekleyen ciddi sorunları bulunmaktadır. Sektörün yaşadığı sorunların çözümü için acilen çalışma başlatılmalıdır. Bu çalışmada sektörün ve Odamızın görüşlerinin alınması ve değerlendirilmesi tüm tarafların yararına olacaktır.
- ✓ "Tekel dışı bırakılan patlayıcı maddelerle av malzemesi ve benzerlerinin üretimi, ithali, taşınması, saklanması, depolanması, satışı, kullanılması, yok edilmesi, denetlenmesi usul ve esaslarına ilişkin tüzük" günün koşullarına göre yeniden düzenlenmelidir. Bu bağlamda, sivil amaçlı kullanılan kapsül üretimi konusunun önü açılmalıdır.
- ✓ Patlatma işlemlerinin yapıldığı baraj, tünel, metro, yol yapımı, temel kazısı, patlayıcı ile yapı yıkımı vb. gibi tüm işyerlerinde maden mühendisi çalıştırma zorunluluğu getirilmelidir.
- ✓ Sivil amaçlı her tür patlatma işlemleri mutlaka maden mühendisi denetiminde yapılmalıdır. Bu konu mevzuatta yer almalıdır. Patlatma işlemlerinin her aşamasında mühendislik bilim ve tekniğinin uygulanması yaşanacak sorunların çözümünü kolaylaştıracaktır.
- ✓ Patlayıcı Madde Satın Alma ve Kullanma İzin Belgesi alınması sırasında istenen evraklardan olan patlayıcı madde ihtiyaç raporlarını sağlıklı olarak değerlendirilmesi ve ihtiyaca uygun şekilde düzenlenebilmesi için il valilikleri bünyesinde maden mühendisi istihdam edilmelidir.
- ✓ Ateşleyici yetki belgesi sınavına girecek kişiler için, Maden Mühendisleri Odası tarafından düzenlenecek eğitime katılma zorunluluğunun mevzuata konulması ve "Ateşleyici Yetki Belgesi" sınavlarının bir protokol çerçevesinde ya da mevzuat değişikliğiyle Odamız ile birlikte yapılması uygun olacaktır. Eğitimlerin Odamız tarafından verilmesi, sektörde yaşanacak iş kazalarının azalmasına katkıda bulunacaktır. Bu konular mevzuatta net olarak belirtilmelidir.
- ✓ Patlayıcı ve Delme-Patlatma sektörleri ile ilgili problemlerin çözümü, denetimi ve araştırma geliştirme çalışmaları yapmak üzere bir enstitü kurulması önerilmektedir.
- ✓ Sanayileşme, nüfus artışı ve daha kaliteli yaşama olan talebe paralel olarak ortaya çıkan kentleşme süreci, tüm dünyada olduğu üzere ülkemizde de agrega üretimindeki artışın ana nedeni olmuştur. Diğer taraftan Ülkemizin içinde bulunduğu deprensellik olgusu, agrega üretiminin sadece ekonomik yanını değil aynı zamanda nitelik ve nicelik konularını da ön plana çıkarmıştır. İnşaat sektörü olarak bilinen mühendislik yapılarının temel girdisi olan agrega; madencilik sektörünün özel bir alanı olarak gelişirken maden mühendisliği disiplini içerisinde üretilen

mühendislik hizmetleri ile, sektörde ortaya çıkan çevresel sorunlar asgariye indirilmektedir.

- ✓ Altyapı ve üstyapı yatırımlarının yoğunlaştığı dönemlerde asfalt, sıva, dolgu, filtrasyon, stabilizasyon ve beton üretimi amacıyla batı ülkelerinde yılda tüketilen agrega miktarı 6 ton/kişi iken ülkemizde, yeniden yapılanma, kentsel dönüşüm ve diğer alt yapı projeleri dikkate alındığında kırmataş/agrega sektörünün planlamasının önemini daha da arttırmaktadır. Günümüz agrega endüstrisinde rekabetçi kalmak; bilimsel yaklaşımlar, doğru bilgiler, inovasyon ve Ar-Ge çalışmalarından elde edilen verilere dayalı ekonomik bir üretimle mümkün olabilir.
- ✓ Agrega sektörü/endüstrisi, risk yönetiminde farklı alternatif senaryoları kullanarak dirençli strateji ve iş planları geliştirmelidir. Bunun için öncelikle uluslararası standartlara uygun arama, kaynak ve rezerv raporu ile uzun, orta ve kısa vadeli projeler/üretim planlarının geliştirilmesinin, etkin kaynak yönetimi, sürdürülebilir bir üretim ve doğru risk yönetimi için önem taşıdığı düşünülmektedir.
- ✓ Agrega üretimi tüm madencilik faaliyetleri arasında birinci sırada yer almaktadır. Ayrıca agrega sektörü, istihdam potansiyeli ve başta inşaat olmak üzere diğer sektörlerle olan yoğun girdi-çıkı ilişkisi sebebiyle ülke ekonomilerinin vazgeçilemez sektörlerinden birisi durumundadır. Agrega sektörü 500 milyon ton/yıl üretim ile ülkemizin en önemli madencilik faaliyeti olarak ciddi istihdam sağlayan ve üretim ölçeğinde birinci sırada yer alan bir sektördür.
- ✓ Her maden işletmeciliği kendi başına ayrı bir projedir. Her taşın oluşumu, yataklanması, fiziksel, kimyasal, özellikleri birbirinden farklıdır. Bu nedenle sektörde tek tip maden işletmesi uygulamaları mümkün görünmemektedir. Dolayısıyla, taşın özellikleri dikkate alınarak farklı maden işletmeciliği veya cevher hazırlama yöntemleri uygulanarak ekonomik bir işletmecilik sağlanabilir.
- ✓ Halen geleneksel olarak sürdürülen agrega üretiminin mevzuat, yatırım, işletme sorunlarının yanı sıra çevre ve ekoloji sorunları bulunmaktadır ve bilinmektedir. Artık bu sorunların kulak ardı edilmesi, görmezden gelinmesi mümkün değildir. Mevcut durumun sürdürülmesi agrega madenciliğine dolayısıyla ülke ekonomisine ciddi zararlar vermektedir. Üretimde verimliliği artırmak için, kentlerimizin ihtiyacı olan agrega ihtiyacı ülke, il, ilçe bazında planlamalı ve bu plan kapsamında agrega üretimi yapılmalıdır.

Kamuoyuna saygıyla duyurulur.

TMMOB
MADEN MÜHENDİSLERİ ODASI
YÖNETİM KURULU
26 Kasım 2021, ANTALYA